

Konference „Volební rok 1996“ na Právnické fakultě Masarykovy univerzity

Renata Vlčková

Dne 25. září 1996 se uskutečnila na půdě Právnické fakulty Masarykovy univerzity konference na aktuální téma žhavé současnosti pod názvem „Volební rok 1996“.

Mezi účastníky byli nejen významní představitelé Právnických fakult z Prahy, Brna a Bratislavy, zároveň však i členové kateder politologie Filosofických fakult a VŠE.

Dopolední i odpolední jednání moderovali doc. JUDr. Jan Filip, CSc. a PhDr. Lubomír Brokl, CSc. Ti přednesli dva hlavní referáty na než poté ostatní reagovali svými diskusními příspěvky. Respektovali přitom výchozí téma, které se týkalo volebního práva v ČR zejména z hlediska zkušeností z voleb do Poslanecké sněmovny.

Byla připomenuta základní charakteristika volebního zákona, principy volebního práva a jejich záruky, uplatnění systému poměrného zastoupení a vyhlídky většinového systému u nás i ve světě.

Zmíněna byla i právní úprava organizace voleb, postavení a oprávnění volebních komisí s ohledem na nedostatky praxe, úloha Ústřední volební komise i meze jejího rozhodování a s tím související oblast kandidování, kandidátních listin, postavení kandidátů, volebních koalic, ústavnosti volebních kaucí a různých typů uzavíracích klauzulí ve volebním zákoně.

Neméně zajímavá se zdála být i problematika zjišťování volebních výsledků, soudní kontrola voleb, kritéria soudního posuzování volebního procesu s důrazem nejen na roli Nejvyššího soudu v případě projednávání volebních stížností, ale i rozhodování Ústavního soudu ve volebních věcech.

Poté byl otevřen široký prostor pro jednotlivé diskutující, kteří se zabývali možným dopadem systému poměrného zastoupení na stranicko – politický systém státu, působením klauzulí, počtem kandidujících stran a jejich nadějím na úspěch, odlišným charakterem senátních voleb, významem a perspektivami nezávislých kandidátů, dále pak i sledováním a předvídaním volebního chování voličů v ČR.

Objevily se i takové názory, že by bylo vhodné na bázi účastníků konference vytvořit tým, který by se trvale komplexně zabýval institutem voleb a mohl je

zkoumat z hlediska vytvořených západoevropských standardů. Sledování průběhu voleb v ČR na vědecké bázi by mohlo spolupůsobit při zajišťování jejich řádného průběhu i odpovídající právní úpravy. Pro budoucnost by jistě za úvahu stálo i zahrnutí parlamentních a komunálních voleb v jednom zákoně.

Na to navázali jednotliví účastníci konference svými zkušenostmi z politického života v návaznosti na blížícími se senátní volby.

O cenné poznatky z Poslanecké sněmovny a často nelehkých parlamentních jednání při přijímání zákonů se podělil zvláště místopředseda Poslanecké sněmovny dr. Jiří Honajzer a JUDr. Brigita Chrástilová, ředitelka legislativně právního odboru Kanceláře prezidenta republiky. Oblast ústavního soudnictví přiblížil Prof. JUDr. Josef Cepl, CSc.

Je možné konstatovat, že v průběhu tohoto setkání se naskytl prostor pro zajímavé, zároveň však i polemické otázky volebního práva ČR s uvedením příkladů z praxe i srovnáním se zkušenostmi ze zahraničí. I když se objevují tendence navazovat v mnohém na prvorepublikové tradice nebo vzhlížet k modelům sousedních států v případě Rakouska a SRN či dokonce prahnout po inspirativním příkladu ústavních systémů Spojených států amerických a Francie, přesto je Česká republika státem, který je oprávněn jít si svou vlastní cestou.